

*Ujednolicony tekst wystąpienia uwzględniający
zmiany wprowadzone Uchwałą Komisji
Odwoławczej z dnia 17.11.2011 r.*

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Gdańsku**

Gdańsk, dnia 19 października 2011 r.

**Pan
Edmund Stachowicz
Prezydent Miasta
Starogardu Gdańskiego**

LGD-4101-019-04/2011
P/11/083

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie *art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz.U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.)*, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Gdańsku przeprowadziła kontrolę w Urzędzie Miasta Starogardu Gdańskiego (dalej: „Urząd”). Przedmiotem kontroli było przygotowanie struktur obrony cywilnej do realizacji zadań w okresie wojny i pokoju w okresie od 1 stycznia 2009 r. do 30 czerwca 2011 r.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym 28 września 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie *art. 60 ustawy o NIK*, przekazuje niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie, pomimo braku realizacji niektórych zadań, ocenia działalność Urzędu w skontrolowanym zakresie.

Powyższa ocena wynika z niżej opisanych ustaleń.

1. Pozytywnie ocenia się dostosowanie struktur i organizację obrony cywilnej (dalej: „OC”) w mieście Starogard Gdański do zadań ustawowych oraz Strategii Bezpieczeństwa Narodowego RP.

1.1. Zadania z zakresu OC realizował w Urzędzie Wydział Spraw Obywatelskich. Do zadań tego Wydziału należało m.in. kierowanie i koordynacja całości przedsięwzięć OC na terenie Gminy. Zarządzeniem Prezydenta Miasta Nr 182/09/2003 z dnia 9 września 2003 r. w sprawie utworzenia systemu wykrywania i alarmowania

w m. Starogard Gdański, wydanym w oparciu o zarządzenie Nr 25/2003 Starosty Starogardzkiego z dnia 30 maja 2003 r. w sprawie utworzenia systemu wykrywania i alarmowania w powiecie starogardzkim powołano „Drużynę Wykrywania i Alarmowania Urzędu Miasta Starogard Gdański” jako formację OC o wyższym stopniu gotowości, wchodzącą w skład systemu wykrywania i alarmowania w m. Starogard Gdański. Część zadań z zakresu OC (m.in. utrzymanie, konserwacja i rozbudowa scentralizowanego systemu alarmowego, utrzymanie i rozbudowa magazynu przeciwpowodziowego, opracowywanie i wydawanie materiałów informacyjno-edukacyjnych) realizowana była w ramach zarządzania kryzysowego.

- 1.2. Nie utworzono w m. Starogard Gdański, pomimo obowiązku wynikającego z *art. 138 ust. 2 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej polskiej*¹, formacji OC. Według Prezydenta Miasta, przyczyną nieutworzenia formacji OC był m.in. brak finansowania zadań OC przez budżet Państwa, natomiast zadania w zakresie ratownictwa były realizowane przez jednostkę Ochotniczej Straży Pożarnej (dalej: „OSP”) działającej na terenie miasta oraz przez służby, straże i inspekcje.
 - 1.3. Ustalono, że w zakładach pracy formacje OC, z uwagi na brak środków finansowych oraz brak możliwości realnego wyposażenia i szkolenia kadr oraz członków takich formacji, uległy likwidacji.
 - 1.4. Urząd posiadał aktualny wykaz jednostek organizacyjnych przewidzianych do udziału w czasie prowadzenia akcji ratowniczych w trakcie działań obrony cywilnej, z podziałem na jednostki gminne i jednostki niebędące w administracji Gminy.
2. Pozytywnie ocenia się przygotowanie obrony cywilnej do realizacji zadań wojennych i pokojowych.
- 2.1. Wieloletni Plan Obrony Cywilnej miasta Starogardu Gdańskiego został, po jego uzgodnieniu z Szefem Wojewódzkiego Inspektoratu OC w Gdańsku, zatwierdzony przez Prezydenta Miasta – Szefa OC w 1995 r. Plan ten w latach 1999-2010 był siedmiokrotnie aktualizowany (aktualizowano m.in. wykaz syren, wykaz telefonów oraz wykaz jednostek do realizacji OC). Plan zabezpieczenia logistycznego działań OC został opracowany w 2003 r. Plan ten był sześciokrotnie aktualizowany, m.in. w zakresie wykazu agregatów prądotwórczych.

¹ Dz.U. z 2004 r. Nr 241, poz. 2416 ze zm.

- 2.2. Roczne plany OC były sporządzane w formie Wytycznych Prezydenta Miasta do działalności w dziedzinie OC i zarządzania kryzysowego na kolejny rok kalendarzowy, opracowywanych na podstawie wytycznych Starosty Starogardzkiego. Przy opracowywaniu wytycznych na kolejny rok dokonywana była ocena realizacji Wytycznych w roku poprzednim.
- 2.3. Urząd posiadał „Plan przeprowadzenia ewakuacji doraźnej w mieście Starogard Gdański”, opracowany w 2001 r. na podstawie zarządzenia Prezydenta Miasta – Szefa OC z dnia 1 sierpnia 2001 r. w sprawie powołania Zespołu ds. doraźnej ewakuacji ludności oraz zasad przeprowadzenia ewakuacji doraźnej w mieście Starogard Gdański. Plan ten, siedmiokrotnie aktualizowany, stanowi odrębny załącznik do „Planu Zarządzania Kryzysowego miasta Starogard Gdański”.
- 2.4. Urząd posiadał, opracowany w 2002 r., „Plan zaopatrzenia w wodę w warunkach specjalnych w mieście Starogard Gdański”. Plan ten był dziewięciokrotnie aktualizowany.
- 2.5. Urząd posiadał również, opracowany w 2008 r. (jako załącznik do Planu Operacyjnego Funkcjonowania miasta Starogard Gdański) „Plan organizacji rozwinięcia i działania Zespołów Zastępczych Miejsc Szpitalnych miasta Starogard Gdański”. W Planie tym przewidziano 470 miejsc szpitalnych. W związku z przekazaną przez Wojewodę Pomorskiego Instrukcją dotyczącą planowania, organizacji i funkcjonowania zastępczych miejsc szpitalnych (dalej: „ZMSz”) obecnie przygotowywany jest nowy Plan organizacji i funkcjonowania ZMSz.
- 2.6. W ramach funkcjonującego zintegrowanego systemu ratowniczego w Starogardzie Gdańskim integrowano siły ratownicze i służby do prowadzenia akcji ratunkowych oraz likwidacji skutków zdarzeń nadzwyczajnych poprzez udział tych jednostek w ćwiczeniach „Torowisko 2009”. Głównym organizatorem tego ćwiczenia była Komenda Powiatowa Straży Pożarnej.
- 2.7. Urząd współpracował z terenowym organem administracji wojskowej, tj. Wojskową Komendą Uzupełnień, m.in. w zakresie organizacji akcji kurierskiej, przeznaczania osób i rzeczy ruchomych oraz nieruchomości w ramach świadczeń osobistych i rzeczowych na rzecz obrony.
- 2.8. Przygotowano dwa miejsca doraźnego zakwaterowania, obejmujące łącznie 150 miejsc, na wypadek nagłego zdarzenia i konieczności doraźnej ewakuacji osób.

Niezbędne siły do doraźnego grzebania zmarłych Urząd zabezpieczył w oparciu o Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych „Starkom”, które w ramach swoich zadań statutowych prowadziło taką działalność na bazie wydzielonego oddziału przy cmentarzu komunalnym.

3. Urząd opracowywał i przekazywał organom i instytucjom właściwym w sprawach OC informacje dotyczące obrony cywilnej i zarządzania kryzysowego na terenie Miasta. Wydział Spraw Obywatelskich sporządzał roczne sprawozdania z realizacji zadań w zakresie OC oraz zarządzania kryzysowego, które przekazywano m.in. Radzie Miasta Starogard Gd. Na sesjach Rady Miasta dokonywana była corocznie, na podstawie ww. sprawozdań oraz sprawozdań przekazywanych m.in. przez Państwową i Ochotniczą Straż Pożarną oraz Komendę Powiatową Policji, ocena szeroko pojętego bezpieczeństwa i porządku publicznego. Ze sprawozdań tych wynikało, że Urząd realizował działania mające wpływ na bezpieczeństwo mieszkańców, polegające m.in. na edukacji mieszkańców miasta, zwłaszcza dzieci i młodzieży, w zakresie zasad przeciwdziałania zagrożeniom i zachowania się w razie ich wystąpienia oraz udzielania pierwszej pomocy. W 2009 r. dokonano kompleksowej „Oceny stanu przygotowań OC w Gminie”, przygotowanej według wzoru stanowiącego załącznik do Wytycznych Szefa OC Kraju, którą w formie elektronicznej przekazano do Starostwa Powiatowego w Starogardzie Gdańskim. Do Starostwa przekazywano również informacje dotyczące zabezpieczenia ujęć wody w zapasowe źródła energii elektrycznej, zabezpieczenia ratowniczego ratownictwa wodnego oraz sprawozdania z treningów Systemu Wykrywania i Alarmowania.
4. Stwierdzono, że nie były organizowane przez Miasto ćwiczenia z zakresu OC. Wprowadzie pracownicy Urzędu brali udział w takich ćwiczeniach, jednak organizatorem tych ćwiczeń było Starostwo Powiatowe, a nie miasto Starogard Gdański.
5. Pozytywnie ocenia się planowanie i wykorzystanie środków budżetowych przeznaczonych na finansowanie OC.
 - 5.1. Wprowadzie Prezydent Miasta wyjaśnił, że Urząd nie planował środków finansowych niezbędnych do realizacji zadań własnych w zakresie OC, gdyż nie jest to zadanie własne Gminy lecz zadanie zlecone przez Państwo i dlatego planowano oraz finansowano z budżetu Gminy realizację zadań w zakresie ochrony ludności i zarządzania kryzysowego, jednak ustalono, że planach finansowych na poszczególne lata objęte kontrolą uwzględniano również wydatki w rozdziale 75414 Obrona

cywilna. Łącznie w okresie objętym kontrolą wydatkowano z tego rozdziału 46.365 zł, z tego: w 2009 r. – 23.186 zł, w 2010 r. – 19.672 zł, a w 2011 r. (I półrocze) – 3.507 zł. Wszystkie wydatki dotyczyły realizacji zadań z zakresu OC.

5.2. Przeprowadzone oględziny sprzętu OC, przekazanego do Urzędu przez Wojewodę Pomorskiego na podstawie umowy użyczenia z 1999 r. (część tego sprzętu na podstawie odrębnych umów użyczenia została później przekazana w użytkowanie zakładom pracy), wykazały, że sprzęt ten przechowywany był w dobrych warunkach w magazynie znajdującym się w piwnicach budynku Urzędu. Sprzęt był ułożony na półkach oraz opisany. Część sprzętu znajdowała się w drewnianych skrzyniach. Stwierdzono jednak, że sprzęt ten jest stary, w całości zakwalifikowany do kasacji. W Urzędzie nie podejmowano działań w zakresie pozyskania nowego sprzętu obrony cywilnej ze względu na brak aktualnych, powszechnie obowiązujących norm w zakresie rodzaju i ilości sprzętu dla formacji OC.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1) podjęcie działań w zakresie utworzenia i funkcjonowania na terenie m. Starogardu Gdańskiego formacji OC, zgodnie z *art. 138 ust. 3 ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej*,
- 2) organizowanie ćwiczeń OC,
- 3) podjęcie działań zapewniających wyposażenie formacji OC Gminy w sprzęt, środki techniczne oraz umundurowanie niezbędne do wykonywania zadań z zakresu OC.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Gdańsku, na podstawie *art. 62 ust. 1 ustawy o NIK* oczekuje przedstawienia, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią *art. 61 ust. 1 ustawy o NIK*, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie, do dyrektora Delegatury NIK w Gdańsku, umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z *art. 62 ust. 2 ustawy o NIK*, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.